

Texts for S1 E1 – Moving Along, Muckily

Compiled by Rabbi Sharon Brous
Translations from www.sefaria.org

Leviticus 19	ויקרא יט
(17) You shall not hate your kinsfolk in your heart. Reprove your kinsman but incur no guilt because of him. (18) You shall not take vengeance or bear a grudge against your countrymen. Love your fellow as yourself: I am the LORD.	(יז) לֹא־תִשְׁנֹא אֶת־אָחִיךָ בְּלִבְךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו חָטָא: (יח) לֹא־תִקֶּם וְלֹא־תִטּוֹר אֶת־בְּנֵי עַמְּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כַּמּוֹךְ אָנִי ה'.

Maimonides, Mishneh Torah, Laws of Opinions, Chapter 6, 6-9	רמב"ם, משנה תורה, הלכות דעות, ו-ו
<p>6: If one man commit a sin against another man, the one sinned against shall not remain in silent hate against the sinner, as it is said of the wicked: "And Absalom spoke unto Amnon neither good nor bad; for Absalom hated Amnon" (Second Samuel. 13.22); but, on the contrary, it is obligatory upon him to make known to him and say unto him: "Why have you done to me thus and such, and wherefore have you sinned against me in that particular matter?"; for, it is said: "And thou shalt indeed rebuke thy neighbor" (Lev. 19.17). And, if the sinner did repent and begged to be forgiven by him, he must forgive him; and in doing so he should not be cruel, for it is said: "And Abraham prayed unto God" (Gen. 20.17).⁶For Abimelech, who sinned against him. G.</p> <p>7: He who beholds his fellow stooping to sin or following an unrighteous path, is obliged to return him toward the good, and to let him know that he is actually sinning against himself in pursuing wicked deeds for, it is said: "And thou shalt indeed rebuke thy neighbor" (Lev. 19.17). He who rebukes his fellow, whether it be regarding a sin committed between man and man, or whether it be regarding matters between man and</p>	<p>בְּשִׁיחָטָא אִישׁ לְאִישׁ לֹא יִשְׁטַמְנוּ וְיִשְׁתַּק כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר בְּרִשְׁעִים (שמואל שני ב יג כב) (וְלֹא דָבַר אֲבִשְׁלוֹם אֶת אֲמִנּוֹן מֵאוֹמֶה לְמַרְעֵ וְעַד טוֹב כִּי שָׂנֵא אֲבִשְׁלוֹם אֶת אֲמִנּוֹן. אֶלֶּא מִצָּוָה עָלָיו לְהוֹדִיעוֹ וְלֹאמַר לוֹ לָמָּה עָשִׂיתָ לִּי כֹךָ וְלָמָּה חָטָאתָ לִּי בְּדָבָר פְּלוֹנִי. שְׂנֵאֲמַר (ויקרא יט יז) (הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ. וְאִם חָזַר וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְמַחֵל לוֹ צָרִיךְ לְמַחֵל. וְלֹא יִהְיֶה הַמוֹחֵל אֲכָדָרִי שְׂנֵאֲמַר (בראשית כ יז) (וְיִתְפַּלֵּל אֲבִרָהֶם אֶל הָאֱלֹהִים: "הַרְוֵאָה חֲבֵרוֹ שְׁחָטָא אוֹ שִׁהְלֵךְ בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹבָה מִצָּוָה לְהַחֲזִירוֹ לְמוֹטֵב וּלְהוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא חוֹטֵא עַל עֲצָמוֹ בְּמַעֲשָׂיו הָרָעִים שְׂנֵאֲמַר (ויקרא יט יז) (הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ. הַמוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ. בֵּין בְּדָבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינוֹ. בֵּין בְּדָבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין</p>

God, it is essential that the rebuke be administered only between them both; and he shall speak to him calmly, employing soft language, telling him that he does not speak of it to him, save for his own good, to bring him to a life in the world to come. If he receive it attentively from him, it is well; if not, he should rebuke him a second, even a third time. So is the constant duty of a man to continue to rebuke his fellow, even until the sinner strike him, and say unto him: "I will not listen". He in whose power it is to prevent sin and does not take the means to prevent it, he himself is ultimately overtaken by their sin, since it was possible for him to prevent them.⁷ *Shabbat, 54a; Ibid. 119b; Baba Mezi'a 31a. C. G.*

8: He who rebukes a friend, at the beginning, no hard words should be used against him to shame him, for it is said: "And thou shalt bear no sin upon him" ([Lev. 19.17](#)). Thus did the wise men say: "Understand it not by rebuking him thou mayest cause his countenance to change expression; for, it is said: 'And thou shalt bear no sin upon him'" (*Ibid.*; [Arakin, 16b](#)); herefrom we learn that it is forbidden to put an Israelite to shame, needless to say publicly. Although he who does put his fellow to shame is not flogged, it is a grievous sin. Even so did the wise men say: "He who publicly puts his fellow's countenance to shame has no share in the world to come" ([Pirke Abot, 3.15](#)). A man is, therefore obliged to guard himself against putting his fellow to shame publicly, regardless of whether he be young or old; not to call him by a name of which he feels ashamed, nor tell aught in his presence of which he is ashamed. However, all these refer to matters touching the relationship between man and man; but if it concern heavenly matters, if the sinner does not repent after being rebuked privately, he should be shamed publicly, and his sin should be proclaimed, and harsh words should be used in his presence, and he should be shamed and cursed till he repent and take up the good path, even as all of the prophets in Israel did with the wicked.⁸ *Baba Mezi'a 59a; Yoma, 86b. C. G.*

9: He against whom a fellow sinned, who did not want to rebuke him, nor to speak aught to him, because the sinner is extremely common, or possessed of a distorted mind, but within his heart forgave him, and lodged no hatred against him, though he rebuked him not, behold, such is a pious conduct for, the Torah did not concern itself with aught save against hatred.⁹

המקום. צריך להוכיחו בינו לבין עצמו. וידבר לו בנחת ובגלשון רכה ויודיעו שאינו אומר לו אלא לטובתו להביאו לחיי העולם הבא. אם קבל ממנו מוטב ואם לא יוכיחנו פעם שניה ושלישית. וכן תמיד חייב אדם להוכיחו עד שיבהי החוטא ויאמר לו איני שומע. וכל שאפשר בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפש בעון אלו ביון שאפשר לו למחות בהם :

המוכיח את חברו תחלה לא ידבר לו קשות עד שיכלימנו שנאמר (ויקרא יט יז) (ולא תשא עליו חטא". כך אמרו חכמים יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות תלמוד לומר ולא תשא עליו חטא. מכאן שאסור לאדם להכלים את ישראל וכל שכן ברבים. אף על פי שהמכלים את חברו אינו לוקה עליו עון גדול הוא. כך אמרו חכמים) גמרא סנהדרין קז א" (המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא". לפיכך צריך אדם להזהר שלא לבייש חברו ברבים בין קטן בין גדול. ולא יקרא לו בשם שהוא בוש ממנו. ולא יספר לפניו דבר שהוא בוש ממנו. במה דברים אמורים בדברים שבין אדם לחברו. אבל בדברי שמים אם לא חזר בו בסתר מכלימין אותו ברבים ומפרסמים חטאו ומחרפים אותו בפניו ומבזין ומקללין אותו עד שיחזר למוטב כמו שעשו כל הנביאים בישראל :

מי שחטא עליו חברו ולא רצה להוכיחו ולא לדבר לו כלום מפני שהיה החוטא הדיוט ביותר. או שהיתה דעתו משבששת. ומחל לו בלבו ולא שקטמו ולא הוכיחו הרי זו מדת חסידות. לא הקפידה תורה אלא על המשטמה: